

Allmän information om sotning

Innehåll

Sotning och brandskyddskontroll.....	2
Vem bestämmer om sotningen?.....	2
Sotning och brandskyddskontroll	2
Sotning.....	2
Imkanaler.....	3
Brandskyddskontroll	3
Brandvarnare och släckutrustning.....	3
Taxor och prislistor	3
Rengörings- och sotningsfrister	4
Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpanna	4
Köksspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar.....	4
Lokaleldstäder.....	4
Imkanaler i restauranger eller andra större kök.....	5
Undantag och övergångsbestämmelser	5
Brandskyddskontrollfrister.....	5
Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpanna	5
Köksspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar.....	5
Lokaleldstäder.....	6
Imkanaler i restauranger eller andra större kök.....	6
Övergångsbestämmelser.....	6
Frågor och svar.....	7
Lagstiftning.....	8
Kontakt	9

Sotning och brandskyddskontroll

Sotning har förekommit i Sverige lika länge som vi värmt upp våra bostäder och arbetsplatser med eldstäder. Den huvudsakliga anledningen till att sota och rengöra är att förhindra brand. När man sotar tar man bort brandfarlig beläggning för att minska risken för sotbrand. En stor del av alla bränder i bostadshus är relaterade till eldstäder och skorstenar.

Vem bestämmer om sotningen?

I *lagen om skydd mot olyckor* och därtill hörande förordning regleras vilka objekt som omfattas av krav på sotning respektive brandskyddskontroll. Intervall för hur ofta kontroll ska ske har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) fastställt i en föreskrift.

Kommunen beslutar om vilka sotningsintervaller och avgifter som gäller. Lagen ger kommunen rätt att efter ansökan medge att en fastighetsägare utför eller låter någon annan utföra sotning på den egna fastigheten om detta kan ske på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt.

Sotning och brandskyddskontroll

Tidigare innebar begreppet *sotning* att både rengöring och enklare brandskyddskontroll gjordes. Sotningen har nu delats upp i två separata uppdrag:

- Sotning, i bemärkelse rengöring, samt
- brandskyddskontroll

Sotningsfristerna varierar beroende på objektet och fristen för brandskyddskontroll är satt till tre respektive sex år, beroende på anläggningens karaktär och användande. Med frist menas hur ofta det måste sotas.

Möjlighet för den enskilde att sota sin egen eldningsanordning omfattar endast sotningsmomentet, det vill säga rengöringen, medan brandskyddskontrollen ska genomföras av kommunens sotare. Ansökan om att själv sota ska göras hos räddningstjänsten, Mullsjö kommun.

Sotning

Sotning utförs primärt av kommunen med den entreprenör som har kommunens uppdrag att sköta rengöring.

Enskild fastighetsägare har möjlighet att själv få ansvara för att utföra sotningen i egen fastighet. Dessutom kan fastighetsägaren ge annan behörig person eller företag i uppdrag att utföra sotningen. Denna person måste ha lägst skorstensfejarutbildning. För att få sota själv eller anlita annan än kommunens utsedda sotare ska dispens sökas hos kommunen.

Sotningen omfattar rensning, det vill säga att brandfarliga beläggningar rensas bort. Rengöring av eldstäder och rökkanaler innebär att alla ytor som bestrukits med rökgas, det vill säga förbränningsrum, konvektionsdelar, kanaler och spjäll, rengörs mekaniskt från lösa brännbara beläggningar.

Rengöringen görs vanligen med en viska, av stål eller liknande material, som förs genom rökkanaler och övriga sotbelagda delar av förbränningsanläggningen och skrapar bort beläggningen.

Imkanaler

Sedan 2004 finns inte längre något krav på att imkanaler i bostadshus ska rengöras. Det finns dock fortfarande objekt vars imkanaler ska rengöras och besiktigas, till exempel restauranger.

Däremot omfattas småhus, flerbostadshus, kontor, skolor, daghem, sjukvård, med flera av OVK-besiktning (obligatorisk ventilationskontroll). I småhus sker besiktning endast vid nybyggnation. Övriga objekt besiktigas enligt frist.

Stadsbyggnadskontoret är ansvarigt för att ta emot kontrollintyg samt att föra register. De skickar också ut intyg efter genomförd OVK-besiktning.

Brandskyddskontroll

Brandskyddskontroll får endast utföras av den entreprenör som har kommunens uppdrag att sköta kontrollen.

Brandskyddsontrollen syftar till att upptäcka eventuella fel och brister hos anläggningen så att skador på människor, egendom och miljö kan undvikas.

Om brister som innebär fara för annan olyckshändelse än brand upptäcks vid kontrollen ska den som gör kontrollen underrätta den ansvariga myndigheten om detta.

Anläggningen kontrolleras mot bakgrund av hur följande faktorer påverkar brandskyddet:

- Sotbildning och beläggningar
- Skador eller förändringar av det tekniska utförandet
- Temperatur
- Tryckförhållanden

Brandskyddskontrollen innefattar eldningsanläggning med rökgångar och angränsande byggnadsdetaljer samt skyddsanordningar på tak.

Brandvarnare och släckutrustning

Eftersom en stor del av alla bränder i bostadshus är relaterade till eldstäder så ska det finnas lämplig släckutrustning, till exempel en pulversläckare på sex kg, tillgänglig i närheten av pannrummet. Dessutom ska det alltid finnas en fungerande brandvarnare i taket, helst utanför sovrummen, på varje våningsplan.

Taxor och prislistor

Taxor för sotning och brandskyddskontroll fastställs av kommunen. Gällande taxor finns på [Mullsjö kommuns webbplats](#). De kan också beställas på tfn: 0392-140 60.

Rengörings- och sotningsfrister

Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpanna

Typ av panna eller bränsle

- Konventionella pannor som eldas med fast bränsle. **Frist 3 gånger per år.**
- Pannor som eldas med fast bränsle som har keramisk inklädnad i förbränningskammaren eller motsvarande konstruktion för, från brandsskyddssynpunkt, effektiv förbränning av bränslet och är ansluten till ackumulatortank eller motsvarande anordning. **Frist 2 gånger per år.**
- Pannor där eldning sker med träpellets eller annat, från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och där eldningsapparaten är speciellt konstruerad för effektiv förbränning av bränslet. **Frist 1 gång per år.**
- Pannor där eldning sker med tung eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle. **Frist 3 gånger per år.**
- Pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt överstiger 60 kW. **Frist 1 gång per år.**
- Pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt uppgår till högst 60 kW. **Frist 1 gång vartannat år.**
- Pannor, oavsett använt bränsleslag, som ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av kvalificerad driftledare. **Frist 1 gång vart tredje år.**

Kökspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar

Typ av eldstad eller bränsle

- Eldstäder där eldning sker med fasta bränslen, tung eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle. **Frist 6 gånger per år.**
- Eldstäder där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle. **Frist 1 gång per år.**
- Om eldning sker för enskilt hushålls behov kan frister för lokaleldstäder tillämpas.

Lokaleldstäder

Omfattning av eld

- Eldstäder som utgör den huvudsakliga källan för uppvärmning av det rum där eldstaden är uppställd eller för matlagning. **Frist 1 gång per år.**
- Eldstäder som eldas i mindre omfattning och som inte är den huvudsakliga källan för uppvärmning av det rum där eldstaden är uppställd eller för matlagning. Eldning i mindre omfattning, innebär mindre än 500 kg normaltorkad ved per år, cirka en kubikmeter. **Frist 1 gång vart tredje år.**
- Eldstäder som finns i ett fritidshus. Fritidshus där någon är folkbokförd permanent ska inte betraktas som fritidshus i dessa fall. **Frist 1 gång vart tredje år.**

Imkanaler i restauranger eller andra större kök

Typ av anläggning

- Imkanaler betjänar kök där matlagning sker i större omfattning än för enskilt hushållsbehov. **Frist 3 gånger per år, fördelat jämt över året.**
- Imkanaler som betjänar kök för endast uppvärmning av mat eller motsvarande verksamhet samt pizzaugnar och bakugnar. **Frist 1 gång per år.**

Undantag och övergångsbestämmelser

- Undantag från sotning medges när eldning inte skett mellan två sotningsstillfällen.
- Kommunen kan i enskilt fall, om det finns synnerliga brandskyddsmässiga skäl, besluta om annan frist.
- Undantag kan medges vid övergångsförfarandet i samband med införandet av nya sotningsfrister.

Brandskyddskontrollfrister

Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpanna

Typ av eldstad och bränsle eller omfattning av bränsle

- Konventionella pannor som eldas med fasta bränslen eller tung eldningsolja. **Frist vart tredje år.**
- Eldning sker med pellets i helautomatisk, standardiserade anläggningar som är speciellt konstruerad för eldning med pellets. **Frist vart sjätte år.**
- Pannor där eldning sker i mycket begränsad omfattning. Med eldning i mycket begränsad omfattning avser vanligen eldning vid enstaka tillfällen per år. Exempelvis reservpannor och pannor som används för så kallad spetsvärme i till exempel värmepumpsanläggningar. **Frist vart sjätte år.**
- Pannor som ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av kvalificerad driftledare. **Frist vart sjätte år.**
- Pannor som eldas med annat bränsle än fast bränsle eller tung eldningsolja. **Frist vart sjätte år.**

Köksspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar

Typ av eldstad eller bränsle

- Eldstäder där eldning sker med fasta bränslen eller tung eldningsolja. **Frist vart tredje år.**
- Eldstäder där eldning sker i mindre omfattning för enskilt hushåll eller eldstäder som finns i ett fritidshus. Eldning i mindre omfattning, innebär mindre än 500 kg normaltorkad ved per år, cirka en kubikmeter. Fritidshus där någon är folkbokförd permanent ska inte betraktas som fritidshus i dessa fall. **Frist vart sjätte år.**

Lokaleldstäder

Typ av eldstad eller bränsle

- Eldstäder som eldas med fast bränsle. **Frist vart tredje år.**
- Eldstäder som används i mindre omfattning eller finns i ett fritidshus. Eldning i mindre omfattning innebär mindre än 500 kg normaltorkad ved per år, cirka en kubikmeter. Fritidshus där någon är folkbokförd permanent ska inte betraktas som fritidshus i dessa fall. **Frist vart sjätte år.**
- Eldstäder som eldas uteslutande med gas. **Frist vart sjätte år.**
- Eldning sker med pellets i eldstäder som är helautomatiska och speciellt konstruerad för eldning med pellets. **Frist vart sjätte år.**

Imkanaler i restauranger eller andra större kök

Typ av anläggning

- Imkanaler betjänar kök där matlagning sker i större omfattning än för enskilt hushålls behov. **Frist vartannat år.**

Övergångsbestämmelser

Fristen för den första brandskyddskontrollen för ett objekt som infaller efter 1 januari 2015 får av planeringsskäl avvika från fastställd frist enligt följande:

- Kontrollfrister som är tre år ska tillämpas senast från och med den 1 januari 2018. Dessförinnan får kontroll genomföras med frist som är mellan tre år och fristen som gällde enligt de äldre reglerna.
- Kontrollfrister som är sex år ska tillämpas senast från och med den 1 januari 2021. Dessförinnan får kontroll genomföras med frist som är mellan sex år och fristen som gällde enligt de äldre reglerna.

Frågor och svar

Kan fastighetsägaren utföra egensotning?

Ja, men enligt lagen måste fastighetsägaren ansöka om tillstånd för att få sota själv. Stadsbyggnadsnämnden beslutar om en fastighetsägare får sota sin egen anläggning. För att få ett sådant medgivande krävs att fastighetsägaren kan utföra sotningen på ett betryggande, brandsäkert sätt.

Vad krävs för att fastighetsägaren ska få sota själv?

Stadsbyggnadsnämnden bedömer vilken kunskap som är godtagbar. Exempelvis kan en kurs eller studiecirkel i sotning vara tillräcklig. Brandskyddsföreningens utbildningspaket om "egensotning" är ett exempel på en sådan kurs.

Får man anlita en annan sotare än kommunens ordinarie sotare?

Ja, lagen säger att fastighetsägaren kan få tillåtelse att låta annat sotningsföretag utföra sotningen om stadsbyggnadsnämnden medger det.

Vem i kommunen fattar beslut om tillåtelse för fastighetsägare att sota själv?

Primärt är det stadsbyggnadsnämnden som skall fatta dessa beslut. Ärendet handläggs av räddningstjänsten.

Kan man överklaga kommunens beslut?

Ja, man kan överklaga till Länsstyrelsen senast tre veckor efter erhållet beslut.

Vad kostar det att ansöka om egensotning?

Det är kostnadsfritt.

Hur kontrollerar kommunen att en fastighetsägare som fått medgivande att sota själv verkligen gör det?

Fastighetsägaren skall dokumentera när sotning har skett. Denna dokumentation kan sedan kontrolleras i samband med brandskyddskontrollen eller vid annan tillsyn från kommunens sida.

Får fastighetsägare själva utföra brandskyddskontrollen?

Nej, brandskyddskontrollen skall alltid utföras genom kommunens försorg.

Lagstiftning

- Lagen om skydd mot olyckor, LSO 2003:778
- Förordningen om skydd mot olyckor, FSO 2003:789
- Räddningsverkets föreskrifter och allmänna råd om sotning och brandskyddskontroll, MSBFS 2014:6
- Plan och bygglagen, PBL

Länkar till lagstiftningen finns på [Mullsjö kommuns webbplats](#)

Om det brinner i skorstenen

1. Stäng alla luckor på eldstaden.
2. Larma genom att ringa SOS Alarm 112.

Invänta räddningstjänsten och kontrollera under tiden skorstenen, speciellt vid bjälklag, vinden och taket.

Kontakt

Räddningstjänsten i Mullsjö kommun:

Garverigatan 2

565 18 Mullsjö

Telefon: 0392-140 60, 140 63

Fax: 0392-140 89

Epost: raddningstjansten@mullsjo.se

Webbplats: www.mullsjo.se

Av kommunen utsedd sotare: GÖSAB Sotning AB:

Adress:

Granitvägen 10

553 03 Jönköping

Telefon: 036-30 84 75

Epost: info@gosab.se

Hemsida: www.gosab.se

Av kommunen utsedd brandskyddskontrollant; GÖSAB Sotning AB:

Adress:

Granitvägen 10

553 03 Jönköping

Telefon: 036-30 84 75

Epost: info@gosab.se

Hemsida: www.gosab.se

Ändringar av sotningsföresättningar

Ändringar som påverkar sotningen, till exempel byte av uppvärmningsanordning, anmäler du till den brandskyddskontrollant som har kommunens uppdrag att sköta kontrollen, det vill säga GÖSAB Sotning AB.

